

6 skyrius

Baltas bilietas

Ar žudikas gali būti geras žmogus? Ar žvelgdamas į kraują pasrūvusį žmogų ir girdėdamas jo aimanas purviname skersgatvyje, žudikas gali „apsivalyti“ ir intelektualiai analizuoti dramos teatro premjerą? Palaipsniui mes išaugame iš pasaulio, kuriame yra tik „gera“ ir „bloga“. Dar paauglystėje pastebime pirmąjį šių dviejų žodžių sugretinimą viename asmenyje. Tampa vis sunkiau kaukštelėti mediniu plaktuku savo asmeniniame teisme ir pripažinti sau nuosprendį. Nuosprendį, kurio šaltu protu niekada nebūtum priėmęs, bet, vadovaudamasis emocija, gali nukarūnuoti karalių, o samdinį paskirti savo idealų sergėtoju.

Vinco skambutis Pablui buvo neišvengiama pasikeitusios situacijos atomazga – vertybių perkainojimas. Pablas buvo itin aštraus proto nusikaltėlis, šaltakraujis žudikas ir kartu filantropas, klasikinių teatro pastatymų mecenatas. Galėjo nei nemirktelėdamas paleisti kulną į banko tarnautoją, tačiau apsipilti ašaromis po antrojo „Rigoletto“ veiksmo. Šilkaveidžiams jis buvo viena iš labiausiai ieškomų šalies personų, o Vincui – draugas. Ar Vincas buvo blogas žmogus?

Pablas su savo komanda tyliai išgabeno Tomą iš ligoninės ir nuvežė į laikinus namus. Molė, keliaudama automobiliu Vincui iš paskos, negalėjo suprasti, kodėl vieną dieną nukritęs nuo obels vaisius yra šerno pietūs, o kitą dieną – jau skruzdėlės mirties priežastis. Šilkaveidei buvo sudėtinga suvokti, kaip žmogus, vieną dieną besidžiaugiantis išsiritusiais viščiukais, lesina juos ir lavina vaikų suvokimą, o kitą dieną jau įdarytą bulvėmis jį padeda ant stalo ir sudėjęs rankas užsimerkia padėkos maldai. Ar visa žmonija bloga?

Pablas pasirūpino privačiu gydytoju, kuris pradėjo leisti vaistus, skatinančius dezinformino pasišalinimą iš organizmo. Naujų vaistų koncentracija ligonio kraujyje, praėjus t valandų po injekcijos, apskaičiuojama pagal formulę:

$$C(t) = \frac{0.7t}{t^2 + 3}$$

Čia: $C(t)$ koncentracija, t – laikas valandomis

Molė apskaičiavo, po kelių valandų suleistų vaistų koncentracija kraujyje tampa didžiausia ir daugiau injekcijų nebereikia.

Uždavinys Nr. 45

Sėdėdama prie Tomo lovos, Molė papasakojo, ką perskaitė slaptuose failuose kodiniu pavadinimu „Nikodemo vaikai“. Pasirodo, kad per pastaruosius 18 metų buvo užfiksuoti 32 tokie patys atvejai, kaip ir Vinco sūnaus. Visais atvejais pasireiškė tie patys simptomai. Visi ligoniai, atgavę sąmonę, buvo nugabenami į Kopenhagos priemiestį. Tuo rūpinosi organizacija „Silconium“, kurios dėka dienos šviesą išvydo šilkaveidžiai. Kas atsitikdavo su pervežtais žmonėmis, tose bylose neužsimenama, tačiau išvežti žmonės taip niekada ir negrįžo namo.

Pablo rastas daktaras, kuris prižiūrėjo Tomą, teigė, kad ligoniams leidžiami vaistai slopino jų pojūčius. Visi gydymo įstaigų vyriausieji daktarai buvo pavaldūs „Silconium“ organizacijai, o medžiaga buvo įslaptinta aukščiausiu lygmeniu. Nukopijuotose bylose Molė rado tikslų adresą, kuris vedė į Danijos sostinės priemiestį. Vienintelis būdas išsiaiškinti – vykti ten, todėl detektyvai ilgai negaišo.

Vincas paliko vis dar sąmonės neatgavusį sūnų, kaip jam atrodė, patikimose rankose, ir kartu su Mole pajudėjo link oro uosto. Nusipirkę bilietus, detektyvai praėjo patikras ir atsisėdo prieš langus, pro kuriuos matėsi lėktuvo pakilimo takas.

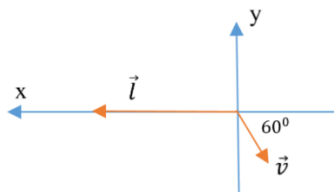
Molė žvelgė į kylančius didelius ir mažus lėktuvėlius kaip į paukščius, tarsi atsiplėšiančius nuo ramaus ežero paviršiaus. Šilkaveidė pastebėjo, kad mažas, vos dviejų vietų lėktuvas nuo žemės kilo pastoviu 15 m/s greičiu. Ji apskaičiavo, kad jo kilimo kampas buvo 12^0 . Lėktuvui atsiplėšus nuo žemės, po 10 sekundžių kilimo takas po lėktuvu baigėsi. Koncentruodama mintis ties metalinių sparnuočių virazais, Molė apskaičiavo, kiek metrų kilimo tako buvo likę lėktuvui jo atsiplėšimo nuo žemės momentu.

Uždavinys Nr. 46

O Vincas žvelgė į šalia sėdinčią jauną mamą ir jos gal kokių ketverių metų vaiką. Vinco žvilgsnis ne kartą susitikdavo su mažamečio akimis. Šis įsikišdavo rodomąjį pirštą į burną ir tarsi mąstytojo poza bandė tyrinėti barzdotą detektyvo veidą. Nors akys buvo nukreiptos į vaiką, tačiau mintyse Vincentas sugrįžo į laikotarpį, kai Tomas buvo tokio paties amžiaus. Jis prisiminė, rodos, nereikšmingas smulkmenas: braškių uogiene išteptas džinsines kelnes, pirmąjį piešinį, kuriame atpažino save ir vaiko motiną. Prisiminė net kvapus, kurie tvyrodavо kambaryje, ypač savaitgaliais, kai šeima praleisdavo daug laiko kartu.

Oro uoste šurmuliavo žmonės, bet detektyvai sėdėjo atokiau nuo visų. Retsykiais pasklisdavo turistų iš Azijos šalių, galima buvo atpažinti ir pirmą kartą skrendančius lietuvius, taip pat dešimtmetį emigracijoje gyvenančius tautiečius. Jų veiduose atsispindėjo skirtingos emocijos pamačius pokyčius elektroninėje lentoje, kurioje buvo rodomas išskridimo laikas. Vieni puldavo į paniką pasikeitus vartams, kiti prapliupdavo keiksmams, tretį lėtai stumdavo savo keturratį lagaminą, lyg tai būtų įprasta kelionės procedūra.

Kol Vincas suvaikščiojo pasiimti kavos iš automato, Molė stebėjo, kaip didžiulis laineris skrieja pro oro uosto erdvę, į ją net neužsukdamas. Šilkaveidė nustatė, kad vėjas pučia iš šiaurės vakarų (sudaro kampą, pavaizduotą 1 pav.), jo greitis 60 km/h. Lėktuvo pilotas turi pagal maršrutą skristi tiesiai į vakarus 800 km/h greičiu. Ji mintyse atvaizdavo greičio vektorių $\vec{v}$. Po to – lėktuvo pageidaujamo skrydžio greičio vektorių $\vec{l}$. Tada Molė apskaičiavo, koku kampu su vėjo greičio kryptimi ir koku greičiu turi skristi lėktuvas (kampą šilkaveidė suapvalino 1^0 tikslumu, o greitį – 1 km/h).

1 pav. lėktuvo ir skrydžio vektorių atvaizdavimas

Uždavinys Nr. 47

Prasidėjo laipinimas skrydžiui į Kopenhagą. Keliaudami link lėktuvo detektyvai patikrino savo vietų numerius ir pasirinko įlipti pro galines duris. Kai susirado vietas, Molė prisijungė prie lėktuvo sistemos, o Vincas išsitraukė bylos duomenis ir, bandydamas nukreipti mintis nuo sūnaus, skaitė apie kiekvieną auką. Jis vis bandė suprasti, kodėl žudikas pašalino būtent kepenis.

Molė sėdėjo prie lango, Vincas per vidurį, o prie krašto atsisėdo apkūnus vyriškis, kuris, regis, buvo Danijos pilietis. „Greičiausiai IT specialistas“, – pamanė Vincas, pastebėjęs, jog išsitrauktame nešiojamame kompiuteryje kaimynas pradėjo rašyti programuotojams būdingus šifrus.

Lėktuvas pajudėjo ir pro iluminatorių galima buvo pamatyti bėgiojančius oro uosto darbuotojus. Pavasaris leido atsigauti žolynams ir vos pakilus atsivėrė didžiuliai žaliuojančių pievų plotai. kažkas, prisijungęs prie lėktuvo sistemos iš priekinių eilių, sušuko, kad pasiekėme du su puse machus. Vincas nukreipė žvilgsnį į Molę, o ji tuoj paaiškino žodžio prasmę labai mažai skraidančiam detektyvui.

– Macho skaičius – greičio matavimo vienetas, – kiek atsidususi pasakė Molė ir tuoj pat tęsė toliau, – jis naudojamas orlaivių, ypač viršgarsinių lėktuvų, greičiui nustatyti. Jis rodo orlaivio greičio ir garso greičio santykį. Viršgarsinis lėktuvas, skrisdamas greičiau nei sklinda garsas, už savęs sukuria kūginę smūginę garso bangą. Nustatytas toks Macho skaičiaus M ir šio kūgio viršūnės kampo α ryšys:

$$M \cdot \sin \frac{\alpha}{2} = 1$$

Kai lėktuvo greitis yra du su puse karto didesnis negu garso, Macho skaičius lygus 2,5 – paaikškino šilkaveidė.

– Koks tuo metu yra α dydis? – pasiteiravo Vincas.

Uždavinys Nr. 48

Į Molės atsakymą Vincas sureagavo kiek kilsteldamas antakius, bet tuoj pat grįžo prie bylos. O šilkaveidė nagrinėjo, kaip nuvykti iki Kopenhagos priemiestyje esančios „Silconium“ pavaldžios vietos, į kurią siunčiami „Nikodemo vaikai“.

Kelionė truko vos pusantros valandos, tačiau tik nusileidus lėktuvui Vincas puolė skambinti sūnaus daktarui. Pokalbis buvo trumpas ir, kaip buvo matyti iš detektyvo veido išraiškos, neefektyvus.

– Jokių naujienų? – pasiteiravo Molė.

Vyriškis linktelėjo galvą ir abu patraukė link automobilių stovėjimo aikštelės. Biuras buvo paruošęs autobusiuką su įranga ypač svarbioms operacijoms. Maža to, detektyvams pagelbėti buvo paskirti dar du agentai.

– Užsakiau viešbutį vos 8 km nuo tos vietos, nes manau, kad per vieną dieną nespėsime nieko išsiaiškinti, – eidama link automobilio pratarė Molė.

Danijos specialistai pasisveikino su detektyvais ir visi pajudėjo link Emdrup rajono Kopenhagos šiaurinėje dalyje. Iš Danijos darbuotojų detektyvai sužinojo, kad, pagal Molės turimas koordinatas, tai yra psichiatrijos klinika. Vykstant link klinikos, šilkaveidė išsiaiškino, kad VIP zonoje, esančioje prie pat vartų, yra įrengta 15 automobilių aikštelė. Leidimą statyti automobilį turi tik 10 asmenų, kurie tuo momentu yra savo darbo vietose. Kadangi vietos nėra sužymėtos, tai

automobiliai yra statomi atsitiktinai. Savo ruožtu, agentų autobusiukui reikia dviejų vietų, esančių šalia. Taigi Molė apskaičiavo, kokia yra tikimybė, kad jie pasistatys automobilį aikštelėje.

Uždavinys Nr. 49

Šie skaičiai nepatiko Vincui ir jis apskritai galvojo apie kitokį planą:

– Jei mes tiesiog įeisime mojuodami ženkleliais, jie mus nuves prie pacientų, pasakys, kad šie serga ir nieko reikšmingo nesužinosime.

– Ką siūlai, – pasiteiravo Molė.

– Niekas apie karalių ir karalystę nepapasakos geriau nei jo tarnai, – pažvelgęs Molei į akis, kiek filosofiškai atsakė Vincas.

– Tu juk nemanai...

– Būtent! Suorganizuok man transportą ir gydytojus bei atlik visas fiktyvaus perkėlimo į šią įstaigą procedūras.

Vincas ėjo „va bank“ – apsimesti psichikos problemų turinčiu pacientu ir taip infiltruotis į šią įstaigą jam atrodė priimtinausia alternatyva. Su autobusiuku detektyvai apsuko keletą ratų aplink įstaigą, kuri neatrodė labai didelė bei priminė universiteto statinius. Senų raudonų plytų pastato sienos, senai valytas žalsvas stogas ir gluosniai. Toks susidarė pirmasis ligoninės prieigų vaizdas.

Autobusiukas pasuko link viešbučio. Jame Vincas praleis paskutinę naktį sveikas, nes rytoj jis taps rimtu ligoniu. Rytoj pamatys kitokį pasaulį, kuriame balta spalva pavirs ištisa dažų palete. Prireiks gebėjimo tyliai tapyti paveikslą.

Molė nuėjo į gretimą kambarį, pas Danijos teisėsaugos pareigūnus pasitarti dėl Vinco „pavertimo“ ligoniu procedūros. Vyriškiai ironiškai šypsojosi vienas kitam ir neatitraukė akių nuo planšetinio kompiuterio.

- Kas nutiko, – pravėrusi kambario duris pasiteiravo šilkaveidė.
- Įsivaizduoji, gavome baudą už greičio viršijimą.

Molė kiek suraukė antakius, nes būtų tikrai tą pastebėjusi, tačiau vyriškiai paaiškino, kad kelyje nuo oro uosto iki psichiatrijos klinikos buvo pastatyti įrenginiai, matuojantys vidutinį greitį. Šilkaveidė, prisijungusi prie sistemos, pamatė, kad pirmuosius du trečdalius kelio jie važiavo 80 km/h greičiu, o paskutinį trečdalį kelio – 60 km/h greičiu. Leistinas vidutinis greitis atkarpoje buvo 70 km/h. Todėl ji greitai apskaičiavo, koks buvo vidutinis kelionės greitis.

Uždavinys Nr. 50

Gautas atsakymas paaiškino gautą baudą, tačiau jis neišmušė Molės iš pusiausvyros: pagrindinė vakaro tema buvo Vinco infiltravimas. Po gero pusvalandžio šilkaveidė grįžo pas detektyvą, kuris kalbėjosi telefonu su Tomą slaugančiu daktaru.

- Jis buvo atsimerkęs, – šūktelėjo Vincas po pokalbio.
- Kažką pasakė?
- Ne, tiesiog atsibudo, judino kojų pirštus, bet jautėsi per silpnas kalbėti.
- Tai puikios naujienos, – su palengvėjimu pratarė Molė.

Šios naujienos atsispindėjo pralinksmedėjusiame Vinco veide. Jis su didesniu užsidegimu ant lovos lankstė marškinius ir, regis, ruošėsi į atostogų kelionę.

– O apie Sofiją nėra jokių žinių? – prisiminęs savo buvusią žmoną, greitai pakėlė akis su kiek prablėsusia energija.

– Deja, ne, bet pareigūnai apklausia visus su ja bendravusius ir ją mačiusius, – dalykiškai atsakė šilkaveidė.

Detektyvų pokalbį nutraukė į duris pabeldęs viešbučio administratorius. Vincui jas atidarius, šviesiaplaukis vaikinukas, vos dvidešimties, pasipuošęs uniforma, tačiau kiek baikštaus veido, ištiesė voką ir kiek uždususi balsu pasakė:

– Vos nepamiršau – čia jums skirtas laiškas. Man reikėjo jį paduoti, kai tik atvykote, bet aš labai atsiprašau, kad pamiršau.

– Kas jį paliko?

– Atleiskite, mano pamainai prasidėjus, jis gulėjo ant mano stalo, su priedašu „Perduoti Vincui Satui“. Dar kartą atsiprašau už pavėlavimą.

Atsiprašęs vaikinukas pasišalino, o Vincas liko stovėti su laišku rankoje prie pravertų durų. Net jo neapžiūrėjęs, pirštais pajuto įspaustą drugelio simboliką laiško kampe. Detektyvas užvėrė duris, atplėšė laišką ir perskaitė tekstą.

Aš atsidūriau duobėje,

Kurios dugne dvi akys

Žvelgia tiesiai į mane.

Jei pradėčiau nuo pradžių,

Tuzinas velnių,

Išgelbėtų nuo didelių kančių.

Savaitę kopdama šlaitu

Hokingo gyvenimas

Suteiktų daug spalvų.

Bet aš po truputį grimztu,

Taigi surask mane

Nuo pirmos iki keturių.

„Dar vienerios eilės, kurios prie nieko gero neveda“, – pagalvojo Vincas ir pažvelgė į Molę. Ji, paėmusi iš Vinco laišką, dar kartą perskaitė tekstą.

– Pagal žodžių galūnes žudikas gali būti ir moteris, – tarė Vincas.

– Arba jis nori, kad ieškotum Sofijos, – pridūrė Molė.

– Vienaip ar kitaip, jis mus seka, žino kiekvieną mūsų žingsnį ir tai mane varo iš proto.

– „Dvi akys žvelgia į mane“, – pakartojo Molė ir jos galvoje tai buvo taško koordinatės (2; 1). – „Jei pradėčiau nuo pradžių, tuzinas velnių...“, – nebaigusi kartoti posmelio, sutapatino su skaičiais (0; 13). – Savaitė turi septynias dienas, o S. Hokingas gyveno 76 metus, taigi gaunamas trečias taškas (7; 76). Hmm... – kiek susimąsčiusi sumurmėjo Molė ir po kelių akimirų pažvelgusi į Vincą tarė, – čia parabolė yra ta duobė ir ji eina per tris taškus, – ir tuoj pat pagal duotus taškus surado parabolės lygtį.

Uždavinys Nr. 51

Vincas priėjo arčiau lango, pro kurį matėsi ką tik užsidegę vidinio viešbučio kiemelio žibintai. Stovėjimo aikštelėje tebuvo keli automobiliai, visur buvo ramu. Kitaip, nei minčių chaosas jo galvoje. Per kelias minutes jis apgalvojo kelis scenarijus. Kad žudikas laiko jo buvusią žmoną šioje psichiatrijos ligoninėje kažkur užrakintą. Kad visą laiką jis vedžiojamas už nosies ir iš tikrųjų niekada neišsiaiškins, kur yra Sofija, o Tomas liks prikaustytas prie lovos. Mintys pynėsi nuo pozityvių iki visiškai absurdiškų, vienu momentu jis net pagalvojo, kad, paveikta vaistų, jam laiškų rašinėja buvusioji. „Ar ji galėtų taip pasielgti?“ – uždavė sau mintyse klausimą ir prisiminė galutinį tašką santuokoje padėjusią išsiskyrimo priežastį. Vinco apmąstymus nutraukė Molės pacituotas paskutinis posmelis:

*Bet aš po truputį grimztu,
Taigi surask mane
Nuo pirmos iki keturių.*

– Tas grimzdimas greičiausiai yra plotas, esantis po parabole. Tačiau manau, kad virš „x“ ašies, nes žemiau jos būtų praraja ir tekste būtų minimas amžinumas. O režiai bus nuo vieno iki keturių, – paaiškinusi Molė apskaičiavo gautos parabolės apibrėžtinio integralo reikšmę režiuose nuo vieno iki keturių, – prisimink šį skaičių, – patarė ji ir paliko Vincą vieną kambaryje.

Uždavinys Nr. 52

Prieš akis laukė paskutinė naktis. Vincas, sėdėdamas ant lovos, pirštu braukė įspausto juodo drugelio kontūrus ir vis galvojo apie sūnų, Sofiją, rytojų: „Pirmą kartą gyvenime jis pateks ten, kur tikrovė susipins su išgalvotu, įsivaizduojamu pasauliu. O gal tikrovė net neegzistuoja? Galbūt tai, kas prasidės rytoj, bus paralelinių pasaulių sankirtos vieta, kurioje jis apelsiniais kvepiančioje giraitėje sutiks pasveikusį sūnų ir pykčius bei nesutarimus pamiršusią žmoną. Galbūt ten jis bus laimingas ir gyvenimo nuotykiams pasiruošęs vaikas, vis gaunantis raudonų ir baltų saldainių bei daug kriaušių limonado.“